

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CONSILIUL EUROPEI

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

CAUZA VARGA împotriva României

(Cererea nr. 73957/01)

DECIZIE

STRASBOURG

1 aprilie 2008

DEFINITIVĂ

01/07/2008

Prezenta decizie va rămâne definitivă în condițiile definite de articolul 44 § 2 al

Convenției. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Varga împotriva României,

Curtea europeană a drepturilor omului (secțiunea a treia), statuând în camera formată din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele, *judcători*,

și Stanley Naismith, *grefier adjunct al secției*,

După ce au deliberat în Camera de consiliu în data de 11 martie 2008,

Dau decizia pe care o adoptă la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 73957/01) îndreptată contra României și prin care trei cetățeni ai acestui Stat, d-na Anna Varga și d-nii Gruia și Flaviu Varga (« reclamanții »), au sesizat Curtea la 11 mai 2001 în virtutea articolului 34 din Convenția de protecție a Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale (« Convenția »).

2. Reclamanții sunt reprezentați par D-na C. E. Iordăchescu, avocat la Cluj-Napoca. Guvernul român (« guvernul ») este reprezentat de agentul acestuia, dl. R. H. Radu, de la ministerul Afacerilor externe.

3. Reclamanții susțineau în special ilegalitatea punerii și menținerii lor în stare de arest preventiv și încălcarea dreptului față de domiciliul lor.

4. La 18 august 2004, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. La 14 iunie 2007, prevalându-se de dispozițiile articolului 29 § 3, ea a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și temeiul cauzei.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

5. Reclamanții s-au născut respectiv în 1942, 1937 și 1982 și domiciliază în Cluj-Napoca.

6. Reclamanta este proprietara unui lanț de brutării în Cluj-Napoca, al cărui sediu social se află în casa unde locuiește cu soțul său, al doilea reclamant. Al treilea reclamant este nepotul lor, care la vremea faptelor era elev la liceu.

7. Din dosar rezultă că la 19 decembrie 2000, procurorul F.M. de la parchetul de pe lângă tribunalul județean Cluj a inițiat din oficiu o anchetă referitoare la comiterea de reclamantă a unui delict de trafic de influență, pe baza informațiilor prezentate la 18 decembrie 2000 de L.G., care era deja reținut pentru același delict.

8. În dimineața de 19 decembrie 2000, procurorul F.M. și trei ofițeri de poliție care îl însoțeau s-au prezentat la apartamentul unde locuiau reclamanta și al doilea reclamant, și le-au precizat motivul vizitei lor, anume verificarea unor documente ce dovedeau plata către terți a unor importante sume de bani pentru punerea în libertate a lui L.G. Procurorul și cei trei ofițeri au cerut reclamantei să le predea documentele sus menționate. Aceasta din urmă a răspuns că nu poseda astfel de documente, dar că împrumutase într-adevăr bani unor terți. Fără a dispune de un mandat de percheziție scris și în absența unor martori care să fie de față, procurorul și cei trei ofițeri de poliție au efectuat o percheziție domiciliară, au descoperit într-un dulap din dormitorul reclamantei un caiet unde erau notate sume de bani și nume de persoane, și l-au confiscat.

9. Reclamanta s-a aruncat asupra ofițerilor de poliție încercând să le smulgă caietul și, în fața opoziției lor, a strigat după ajutor. Al treilea reclamant, care afla în casă, a intrat în cameră și a cerut procurorului și ofițerilor să părăsească locuința și să înapoieze caietul în cauză. În busculada creată, reclamanta a reușit să recupereze caietul iar procurorul și ofițerii de poliție au fost dați afară. Conform procesului verbal de percheziție redactat în aceeași zi și semnat de reclamantă, procurorul și ofițerii de poliție și-au declarat identitatea celui de-al treilea reclamant și motivul prezenței lor, dar au fost bruscați și amenințați cu moartea spre a restitui caietul în cauză și a părăsi casa.

10. La câteva minute după aceea, cu ajutorul forțelor speciale de intervenție chemate în ajutor, procurorul și ofițerii de poliție și-au continuat percheziția și au recuperat caietul în cauză, din care majoritatea foilor fuseseră distruse, precum și alte documente, anume contracte de împrumut și de vânzare, hotărâri judecătorești și caiete în care apăreau comenzi de mărfuri și sume de bani. Percheziția s-a încheiat la 12.15, așa cum se arată în procesul verbal sus menționat, și reclamantii au fost duși la postul local de poliție.

11. Printr-o ordonanță din 19 decembrie 2000 a parchetului de pe lângă tribunalul județean Cluj, reclamantii au fost plasați în arest provizoriu sub motiv de ultraj pe o perioadă de treizeci de zile în temeiul articolului 148 alin. 1 lit. b), d), e), g) și h) din codul român de procedură penală (CPP). Ordonanța sus menționată indica domiciliul fiecărui reclamant, cel al celui de-al treilea reclamant fiind situat la o adresă diferită din Cluj-Napoca față de cea unde se afla casa ce făcuse obiectul vizitei la domiciliu. La 21 decembrie 2001, unul din cei trei ofițeri de poliție care participaseră la percheziția domiciliară a solicitat să fie examinat de un medic, care a constatat o mică zgârietură cu crustă hematică la unul din degetele sale, ce putea data din 19 decembrie 2000.

12. Printr-o sentință din 22 decembrie 2000, dată în prezența reclamanților și a avocatului acestora, judecătoria Cluj-Napoca le-a respins întâmpinarea ce solicita revocarea ordonanței de arestare provizorie, hotărând că aceasta era justificată, ținând seama de dispozițiile articolului 148 b), d), e), g) și h) din CPP. Instanța nu a examinat problema absenței martorilor asistenți și a unui mandat de percheziție pusă de reclamanți și la care parchetul replicase că un astfel de mandat nu era necesar în cazul când percheziția se efectua de către un procuror.

13. Prin hotărârea din 12 ianuarie 2001, tribunalul județean Cluj a respins recursul înaintat de reclamanți contra sentinței din 22 decembrie 2000, care susțineau că reacția lor din 19 decembrie 2000 în fața procurorului și ofițerilor se datorase faptului că aceștia din urmă nu își declinaseră identitatea la momentul percheziției și nu respectaseră garanțiile procedurale impuse de CPP. Instanța a apreciat că existau indicii puternice legate de delictul flagrant de ultraj comis de reclamanți față de violențele ale căror victime fuseseră ofițerii de poliție cu ocazia percheziției și de faptul că încercaseră să împiedice cercetarea adevărului prin distrugerea de probe, și a precizat că problema legalității percheziției nu se refera decât la fondul procedurii penale contra reclamanților.

14. La 16 ianuarie 2001, după ce reclamanții au fost trimiși în judecată sub motiv de ultraj printr-un rechizitoriu al parchetului din 11 ianuarie 2001, dosarul penal al reclamanților a fost înscris pe rolul judecătoriei Cluj-Napoca.

15. Printr-o hotărâre din 23 ianuarie 2001, în temeiul articolului 140¹ din CPP, judecătoria Cluj-Napoca a respins cererea de revocare a arestării provizorii făcută de al treilea reclamant, al cărui avocat invocase ilegalitatea și absența motivelor de a menține această măsură. Fără a ordona prelungirea sau menținerea arestării provizorii a celui interesat, instanța a apreciat că detenția acestuia din urmă era adecvată pentru bunul mers al instrucției cauzei și a considerat că motivele invocate nu erau printre cele prevăzute de

articolul 139 din CPP, ci trebuiau luate în considerare la judecarea cauzei pe fond. După o casare cu retrimiteră a acestei hotărâri, în ședința din 29 martie 2001, dosarul referitor la cererea de revocare a detenției provizorii sus menționate a fost conexat la dosarul privitor la menținerea reclamanților în stare de arest preventiv.

16. În ședința din 1 februarie 2001 în fața instanței sus menționate, avocatul reclamanților a cerut repunerea lor în libertate și a contestat legalitatea menținerii lor în stare de arest preventiv după 18 ianuarie 2001, data de expirare a ordonanței parchetului din 19 decembrie 2000. El a considerat că în temeiul articolului 23 din Constituție și al hotărârii nr. 279 din 1 iulie 1997 a Curții constituționale, durata detenției provizorii era ilegală peste treizeci de zile în absența unei prelungiri. În baza unei hotărâri a Curții Supreme de Justiție din 7 mai 1999, reprezentantul parchetului consideră că deciziile Curții constituționale nu erau obligatorii decât pentru legiuitor și că jurisdicțiile trebuiau să facă o aplicare strictă a dispozițiilor din CPP.

17. Printr-o hotărâre provizorie din 1 februarie 2001, judecătoria Cluj-Napoca a respins cererea reclamanților ca neîntemeiată și a dispus menținerea lor în stare de arest preventiv în temeiul articolului 300 din CPP, în termenii următori:

« Instanța, după deliberare, respinge în temeiul articolului 300 (3) coroborat cu articolul 149 ultimul alineat din codul de procedură penală cererile reclamanților ca neîntemeiate (...) Instanța (...) menține reclamanții în stare de arest preventiv în temeiul articolului 300 din codul de procedură penală. »

18. Prin încheierile de ședință din 15 februarie, 8 și 29 martie și 19 și 26 aprilie 2001, judecătoria Cluj-Napoca a decis menținerea reclamanților în stare de arest preventiv.

19. După trimiterea dosarului la judecătoria Suceava, printr-o încheiere de ședință din 16 mai 2001, confirmă în ultimă instanță printr-o hotărâre din 6 iunie 2001, tribunalul sus menționat a înlocuit măsura detenției provizorii a reclamanților cu obligația de a nu părăsi localitatea și a dispus repunerea lor în libertate.

20. Prin hotărârea din 20 martie 2002, judecătoria din Suceava a condamnat reclamanții la o pedeapsă de un an de închisoare cu executare pentru ultraj, respingându-le apărarea sub motiv că nu dovediseră că procurorul efectuase percheziția înainte de a iniția o anchetă penală contra lor sub motivul de trafic de influență și că erau la curent în momentul acțiunilor lor de identitatea procurorului și a ofițerilor de poliție și de scopul percheziției. Prin hotărârile din 5 mai 2003 și 21 ianuarie 2004 respectiv, tribunalul județean și Curtea de Apel din Suceava au modificat hotărârea sus menționată, condamnând reclamanții la o pedeapsă de un an de închisoare cu suspendare. Pe de altă parte, tribunalul județean a replicat că un argument al celui de-al treilea reclamant că el nu era afectat de percheziția domiciliară din 19 decembrie 2000, deoarece nu își avea domiciliul în casa bunicilor care făcuse obiectul percheziției.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

A. Dispozițiile legale referitoare la percheziția domiciliară

21. Articolele pertinente din codul de procedură penală (CPP) sunt descrise mai jos așa cum erau redactate la epoca faptelor, înaintea modificării codului prin Legea nr. 281 din 24 iunie 2003 și prin ordonanțele Guvernului (*ordonanțe de urgență*) nr. 66 din 10 iulie 2003 și nr. 109 din 24 octombrie 2003.

22. Articolul 96 din CPP prevedea, cu titlu general, obligația pentru autoritățile de urmărire (*organele de urmărire penală*) și pentru jurisdicții de a proceda la confiscarea obiectelor și a documentelor scrise care puteau servi ca probă în procesul penal. Articolul 100 din CPP preciza că organele de urmărire și instanțele de judecată puteau ordona o percheziție în cazul în care aceasta era necesară pentru a se descoperi sau aduna probe, sau dacă o persoană nega cunoașterea existenței sau faptul că era în posesia obiectelor la care

făcea referire articolul 98 din CPP (anume, corespondența sau alte obiecte trimise, direct sau indirect, sau primite de o persoană care făcea obiectul urmăririlor). Conform articolului 101 din CPP, autoritățile însărcinate cu ancheta penală (*organele de cercetare penală*) puteau efectua percheziții domiciliare numai în baza unei autorizații a procurorului, dacă persoana în cauză nu consimțise scris la desfășurarea percheziției în absența unei astfel de autorizații sau în cazul unei crime sau unui delict flagrant. Percheziția domiciliară efectuată de autoritățile însărcinate cu ancheta penală trebuia să se deruleze între orele 6 și 20, cu excepția cazului de delict flagrant, dar o dată începută, ea putea continua după orele 20. Percheziția efectuată de procuror însuși se putea derula în timpul nopții (articolul 103 din CPP).

23. În privința procedurii de percheziție, articolul 104 din CPP prevedea că, înainte de a se proceda la aceasta, autoritatea judiciară însărcinată cu realizarea acesteia era obligată să se legitimeze și, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizația dată de procuror. Percheziția și confiscarea de documente și de obiecte trebuiau să fie efectuate în prezența persoanei la domiciliul căreia acestea se efectuau, sau a unui reprezentant, a unui membru al familiei acestuia sau a unui vecin al acesteia; efectuate de autoritățile însărcinate cu ancheta penală, aceste operații necesitau prezența martorilor asistenți.

24. Articolele 105, 108 și 109 din CPP indicau obligația autorităților de a întocmi un proces verbal și de a se limita la confiscarea obiectelor care aveau o legătură cu delictul urmărit, adăugând că aceste obiecte se anexau apoi fie la dosar, dacă constituiau probe, fie restituite persoanei în cauză.

25. Articolele 100-104 din CPP au fost completate și modificate mai ales prin Ordonanța Guvernamentală nr. 109 din 24 octombrie 2003 și prin legea nr. 356 din 21 iulie 2006. Percheziția domiciliară nu se mai poate efectua de acum decât în temeiul unei

hotărâri provizorii motivate și emise de un judecător, odată ce se inițiază urmărirea contra persoanei în cauză. Pe baza hotărârii sus menționate, judecătorul emite un mandat de percheziție care nu poate fi utilizat decât o singură dată și care trebuie să precizeze, printre altele, perioada de timp și locul în care se poate derula percheziția, numele persoanei care se afla la domiciliul în cauză și al persoanei urmărite. În timpul urmăririlor, percheziția va fi efectuată de procuror sau de organele însărcinate cu ancheta penală, care vor fi însoțite, după caz, de « personal operativ ».

B. Dispozițiile legale și practica judiciară pertinente cu privire la detenția provizorie

26. Dispozițiile legale pertinente sunt descrise mai jos așa cum erau redactate la epoca faptelor, mai ales înaintea modificării Constituției României prin legea nr. 429 din 23 octombrie 2003 și a CPP prin legile nr. 281 din 24 iunie 2003 și nr. 356 din 21 iulie 2006, și prin ordonanțele Guvernului nr. 66 din 10 iulie 2003 și nr. 109 din 24 octombrie 2003. În redactarea sa actuală, CPP prevede că judecătorul este exclusiv competent pentru măsura arestării preventiv a unei persoane și că, după trimiterea în judecată de parchet, instanța trebuie să examineze din oficiu legalitatea și temeiul detenției provizorii, înainte de expirarea duratei acestei măsuri și în prezența acuzatului și a avocatului său, și să emită o hotărâre provizorie motivată și susceptibilă de recurs dacă apreciază că se cuvine să se mențină acuzatul în stare de arest preventiv. Judecătorul trebuie să examineze regulat necesitatea menținerii acuzatului în stare de arest preventiv și poate prelungi această măsură pe treizeci de zile pe durata urmăririi, și pe șaiszeci de zile pe durata examinării cauzei de către instanță.

27. Articolele pertinente de Constituția României au următorul cuprins:

Articolul 20

« (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile. »

Articolul 23

« (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(...)

(4) Arestarea preventivă se dispune în temeiul unui mandat emis de un magistrat, pentru o durată de maxim treizeci de zile. Persoana aflată în stare de arest preventiv poate contesta legalitatea unui mandat în fața unui judecător, care este obligat să se pronunțe printr-o decizie motivată. Prelungirea arestării se aprobă numai prin decizia unei jurisdicții. »

Articolul 145 (2)

« deciziile Curții constituționale sunt obligatorii și nu au autoritate decât pentru viitor. Ele sunt publicate în Monitorul oficial. »

28. Articolul 25 §§ 1 și 3 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții constituționale, așa cum era în vigoare la epoca faptelor are următorul cuprins:

« Decizia care constată neconstituționalitatea unei legi, a unei ordonanțe guvernamentale, sau a unei dispoziții din aceste acte normative, este definitivă și obligatorie.

Deciziile definitive se publică în Monitorul Oficial al României, sunt obligatorii și au putere numai pentru viitor. »

29. Constituția este legea fundamentală în sistemul român de drept. Locul acesteia în vârful piramidei normelor implică o conformitate strictă și necondiționată a tuturor celorlalte norme de drept cu prevederile sale. Ca urmare, Constituția este o sursă de drept a procedurii penale, în măsura în care, în calitate de lege fundamentală a Statului, ea stabilește normele generale care își găsesc aplicarea în materie, dar aceste dispoziții pot fi în același timp să fie mai precise în anumite domenii care se pretează la aceasta (vezi articolul 23 (4) mai jos).

30. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în cadrul unei proceduri judiciare de orice persoană interesată care apreciază că interesele sale sunt lezate de o prevedere legală aplicabilă în litigiul în care aceasta este parte. Ea permite Curții Constituționale să procedeze la un control concret și *a posteriori* al unei prevederi legale.

31. Confruntată cu problema opozabilității deciziilor sale, Curtea Constituțională a judecat, în decizia nr. 169 din 2 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 151/2000, că « deciziile care admit excepții de neconstituționalitate nu au numai un efect relativ, *inter partes*, (...), ci și un efect absolut, *erga omnes* ». Ea a fundamentat această decizie pe articolele 145 § 2, 16 § 1 și 51 din Constituție, apreciind că dacă deciziile sale nu produceau efecte *erga omnes*, ar fi posibil ca o dispoziție legală contrară Constituției să continue să aibă efecte juridice.

32. Dispozițiile pertinente din CPP aveau următorul cuprins:

Articolul 148 - Măsura arestării inculpatului

« Măsura arestării inculpatului poate fi luată [de procuror] dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de articolul 143 și în unul din următoarele cazuri: (...) :

- b) infracțiunea este flagrantă, iar pedeapsa închisorii prevăzute de lege este de cel puțin trei luni; (...)
- d) sunt date suficiente că inculpatul a încercat să zădărnicească aflarea adevărului, prin (...) distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte;
- e) inculpatul a comis din nou o infracțiune ori există elemente care să justifice teama că va comite alte infracțiuni; (...)
- g) când în speță a existat una din circumstanțele agravante ale infracțiunii;
- h) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani și lăsarea sa în libertate prezintă un pericol pentru ordinea publică.»

Articolul 149 - Durata arestării inculpatului

« (1) durata arestării provizorii a inculpatului [ordonată de parchet] nu poate depăși treizeci de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii..

(...)

(3) Arestarea inculpatului în timpul judecării cauzei sale se menține până la pronunțarea unei decizii definitive în procesul său penal, cu excepția cazului când instanța decide punerea sa în libertate. »

Articolul 300 (3) - Verificarea de către instanță a legalității arestării reclamantului

« În cauzele în care se dispune arestarea preventivă a inculpatului, instanța sesizată cu dosarul său este de asemenea obligată să verifice din oficiu, la prima înfățișare, legalitatea luării și menținerii acestei măsuri ».

33. Prin decizia din 1 iulie 1997, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a articolului 149 (3) din CPP și a decis că instanțele sunt obligate să

prelungescă măsura arestării preventive la fiecare treizeci de zile, conform articolului 23 (4) din Constituție. Pasajele pertinente din decizie au următorul cuprins:

« Curtea ia notă că textul de mai jos (articolul 149 (3) din codul de procedură penală) contrazice dispozițiile articolului 23 (4) din Constituție (...) Textul constituțional nu face nici o distincție în funcție de circumstanța în care a fost decisă arestarea, în timpul urmăririi sau în timpul procesului. Prolungirea arestării trebuie să fie aprobată de instanță chiar dacă aceasta (arestarea) a fost decisă în timpul procesului, sensul dispozițiilor articolului 23 (4) din Constituție fiind acela al protejării libertății individuale indiferent dacă arestarea a fost făcută în timpul urmăririi sau în timpul procesului (...)

Rezultă fără echivoc că instanțele sunt și ele obligate să respecte termenul de treizeci de zile pentru a reînnoi mandatul de arestare. Conform articolului 145 (2) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii și au autoritate numai pentru viitor. Pornind de aici, rezultă că excepția de neconstituționalitate este întemeiată și trebuie admisă. »

34. Pasajele pertinente din hotărârea din 7 mai 1999 a Curții Supreme de Justiție au următorul cuprins :

« ...dispozițiile Constituției nu se adresează direct instanțelor care aplică legea ordinară, ci numai legiuitorului, care trebuie să se conformeze Constituției și să aducă modificări legilor ordinare. Deciziile emise de Curtea Constituțională au același regim. Ele reprezintă un reproș adresat legiuitorului și legiuitorului îi revine sarcina de a trage concluziile din acest reproș, adoptând amendamente la prevederile legii ordinare, în speță Codul de procedură penală, în sensul criticilor formulate de Curtea Constituțională.

Instanțele au obligația de a aplica legea ordinară în vigoare și nu direct Constituția; legiuitorul este cel ce are obligația de a se conforma dispozițiilor și principiilor constituționale, aducând modificări legii ordinare pentru ca aceasta să fie conformă cu Constituția. »

C. Dispozițiile legale și practica judiciară pertinente referitor la plângerea contra măsurilor ordonate de un procuror și statutul procurorilor

35. Dispozițiile din CPP, datând din epoca faptelor, referitoare la plângerea contra măsurilor ordonate de un procuror sunt descrise în cauza *Grecu împotriva României* (nr. 75101/01, §§ 41-45, 30 noiembrie 2006). Cele referitoare la statutul procurorilor sunt citate în cauza *Forum Maritime SA împotriva României* (nr. 63610/00 și 38692/05 conexate, §§ 68 - 73, 4 octombrie 2007).

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCĂRILE PRETINSE ALE ARTICOLULUI 5 § 1 DIN CONVENȚIE

36. Reclamanții se plâng că dispunerea arestării lor preventive la 19 decembrie 2000 s-a făcut fără a exista motive plauzibile de a se bănuși comiterea unei infracțiuni, dată fiind percheziția ilegală efectuată de autorități, sau a se crede în necesitatea de a îi împiedica să comită o infracțiune sau de a fugi. Pe de altă parte, ei susțin că între 18 ianuarie 2001, adică data expirării ordonanței din 19 decembrie 2000, și 1 februarie 2001, detenția lor provizorie a fost lipsită de temei legal. Față de ansamblul arestării lor provizorii, reclamanții invocă articolul 5 § 1 din Convenție, care sună astfel în partea sa pertinentă:

« 1. Orice persoană are dreptul la libertate și siguranță. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

(...)

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia ;

(...) »

A. Cu privire la admisibilitate

37. Fiind vorba de motive pe care s-a întemeiat punerea în stare de arest preventiv, Curtea reamintește că pentru ca o arestare bazată pe bănuieli plauzibile să fie justificată din punctul de vedere al articolului 5 § 1 c), nu se impune ca poliția să fi adunat probe suficiente pentru a aduce acuzații, fie în momentul arestării, fie în timpul reținerii provizorii (*Brogan și alții împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 29 noiembrie 1988, seria A nr. 145-B, pag. 29-30, § 53). Cerința conform căreia bănuielile trebuie să se bazeze pe motive plauzibile constituie un element esențial al protecției oferite contra privărilor arbitrar de libertate. Termenii « motive plauzibile de bănuială » presupun existența unor fapte sau informații apte de a convinge un observator obiectiv că individul în cauză poate să fi comis infracțiunea (*Fox, Campbell și Hartley împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 30 august 1990, seria A nr. 182, pag. 16-17, § 32).

38. În speță, Curtea observă că reclamanții au fost puși în stare de arest preventiv pentru ultraj printr-o ordonanță a procurorului din 19 decembrie 2000, pe baza articolului 148 alin. 1 lit. b), d), e), g) și h) din CPP. Curtea observă că reclamanții consideră că nu existau motive de a se aprecia că ei au comis un delict de ultraj în măsura în care procurorul și ofițerii de poliție nu au respectat procedura de percheziție. Ea apreciază că în privința prezentului capăt de cerere, nu este necesar să se examineze în amănunt existența aspectelor obiectiv și subiectiv a delictului în cauză, chestiune care a fost de altfel tranșată în procedura penală pe fond contra reclamanților, ci de a cerceta dacă elementele de care dispuneau autoritățile puteau să stea la baza unor motive plauzibile de a se bănui că

reclamanții comiseseră un delict de ultraj. Cu acest titlu, ea subliniază că din procesul verbal din 19 decembrie 2000, semnat de reclamantă, reiese că reclamanții amenințaseră și agresaseră un procuror și ofițeri de poliție, care își declinaseră identitatea și prezentaseră scopul vizitei lor, din momentul în care aceștia din urmă au găsit un caiet susceptibil de a constitui un element de probă în urmărirea legată de un delict de trafic de influență.

39. Văzând constatarea delictului flagrant, precum și faptele și dreptul intern pertinent, Curtea consideră că existau în speță motive plauzibile de a bănui, în sensul articolului 5 § 1 din Convenție, că reclamanții comiseseră un delict de ultraj. Pe de altă parte, Curtea observă că la epoca faptelor, conform articolului 148 din CPP, procurorul era competent să dispună arestarea preventivă a unui învinuit (vezi, *mutatis mutandis*, *Ilie împotriva României* (dec.), nr. 9369/02, 30 martie 2006).

40. Rezultă că acest capăt de cerere trebuie respins ca evident neîntemeiat, cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

41. Fiind vorba de capătul de cerere legat de legalitatea detenției provizorii a reclamanților între 18 ianuarie 2001 și 1 februarie 2001, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod manifest nefundat în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Ea subliniază de altfel că nu se lovește de nici un alt motiv de inadmisibilitate. Se cuvine deci de să îl declare admisibil.

42. În sfârșit, Curtea observă că reclamanții au susținut în observațiile lor, fără a prezenta nici un argument, că arestarea provizorie în ansamblul ei a încălcat articolul 5 § 1 din Convenție. Deși această susținere ar putea constitui un nou capăt de cerere distinct de cele deja examinate, se cuvine să se constate că reclamanții nu l-au sprijinit nicidecum și că trebuie respins pentru evidentă lipsă de temei, cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

B. Pe fond

43. Invocând un articol de doctrină, guvernul apreciază că perioada cuprinsă între 18 ianuarie și 1 februarie 2001 a fost acoperită de hotărârea din 12 ianuarie 2001 a tribunalului județean Cluj care, prin respingerea recursului reclamanților contra ordonanței procurorului din 19 decembrie 2000, a confirmat în același timp punerea lor în stare de arest preventiv și a menținut această măsură pe perioada următoare, fiindcă altfel ar fi admis recursul celor interesați. O astfel de abordare respectă Constituția în măsura în care durata arestării provizorii nu depășește treizeci de zile; or, prin hotărârea din 1 februarie 2000, judecătoria Cluj-Napoca a menținut arestarea provizorie a reclamanților cu aplicarea articolului 300 (3) din CPP. Referindu-se la decizia Curții constituționale nr. 279 din 1 iulie 1997 și la jurisprudența Curții (*Ječius împotriva Lituaniei*, nr. 34578/97, CEDO 2000-IX), guvernul susține că legislativul a reacționat prin introducerea articolului 300¹ din CPP în 2003 spre a acoperi perioada de detenție provizorii între înregistrarea dosarului după trimiterea în judecată a acuzatului și prima înfățișare în fața tribunalului.

44. Reclamanții contestă argumentele guvernamentale și, bazându-se pe decizia sus menționate a Curții Constituționale și pe jurisprudența Curții, susțin că arestarea lor provizorie ar fi trebuit prelungită la fiecare treizeci de zile conform dreptului intern, perioada respectivă nefiind acoperită în speță de nici o decizie judiciară.

45. Curtea reamintește că termenii «regulamentar» și «potrivit căilor legale» care apar în articolul 5 § 1 din Convenție trimit în esență la legislația națională și consacră obligația de a se respecta normele de fond ca și de procedură (*Assenov și alții împotriva Bulgariei*, hotărârea din 28 octombrie 1998, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-VIII, pag. 3297, § 139). De asemenea, « caracterul regulamentar » al detenției față de dreptul intern nu este întotdeauna elementul decisiv. Curtea trebuie pe de altă parte să fie convinsă că detenția din

perioada în speță este conformă scopului articolului 5 § 1 din Convenție, anume protejarea individului de orice privare arbitrară de libertate (*Ječius*, sus menționată, § 56).

46. Mai mult, Curtea trebuie să se asigure că dreptul intern este conform el însuși Convenției, inclusiv principiilor generale enunțate sau implicate de aceasta. Asupra acestui din urmă punct, Curtea subliniază că atunci când e vorba de o privare de libertate, este deosebit de important să se respecte principiul general al securității juridice. Ca urmare, este esențial ca condițiile privării de libertate în temeiul dreptului intern să fie clar definite și ca legea însăși să fie previzibilă în aplicarea sa, spre a întruni criteriul de « legalitate » stabilit de Convenție, care cere ca orice lege să fie suficient de precisă pentru a permite cetățeanului – înconjurându-se la nevoie de consilieri luminați – să prevadă, cu un grad rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele de natură a deriva dintr-un act determinat (hotărârea *Baranowski împotriva Poloniei*, nr. 28358/95, §§ 50-52, CEDO 2000-III).

47. În speță, Curtea ia notă că părțile sunt de acord când spun că ordonanța procurorului din 19 decembrie 2000, dată pe o durată de treizeci de zile, a constituit baza legală a arestării provizorii a reclamanților până la 18 ianuarie 2001, dezacordul lor referindu-se la perioada dintre această dată și aceea a hotărârii din 1 februarie 2001 a judecătoriei Cluj-Napoca care i-a menținut în detenție cu aplicarea articolului 300 (3) din CPP. Fiind vorba de argumentul conform căruia hotărârea din 12 ianuarie 2001 a tribunalului județean Cluj trebuia să fie interpretată ca menținând reclamanții în stare de arest preventiv pe perioada ulterioară acestei hotărâri, Curtea subliniază că guvernul nu a precizat în baza cărei dispoziții legale o hotărâre al cărei dispozitiv se limitează la respingerea în ultimă instanță a contestației reclamanților contra unei ordonanțe de punere în stare de arest preventiv pe o durată determinată ar avea efectul de a acoperi de

asemenea o perioadă de detenție posterioară, fără ca procurorul să o ceară, ca părțile o dezbat sau ca hotărârea face referire la aceasta. Ea notează de altfel că guvernul nu a dat nici un exemplu de jurisprudență în acest sens. În plus, Curtea observă că, atunci când reclamanții au invocat absența temeiului legal al detenției lor provizorii la înfățișarea din 1 februarie 2001, nici parchetul, nici judecătoria nu au făcut trimitere la hotărârea din 12 ianuarie 2001 cu acest titlu. Pornind de aici, Curtea apreciază că în absența oricărei referiri la menținerea arestării provizorii a reclamanților, hotărârea din 12 ianuarie 2001 sus menționată, dată într-o procedură care avea un obiect diferit, nu ar putea constitui baza legală a detenției lor după 18 ianuarie 2001 (vezi, *a contrario*, *Ječius* sus menționată, §§ 68-69).

48. În plus, Curtea observă că detenția provizorie după trimiterea în judecată a unui acuzat era la epoca faptelor reglementată de articolul 149 (3) din CPP, care prevedea că această detenție se menținea până la pronunțarea hotărârii pe fond. Ea subliniază totodată că detenția provizorie a reclamanților în temeiul acestui articol nu ar putea fi considerată «reglamentară», ținând seama de faptul că acest articol a fost declarat contrar articolului 23 (4) din Constituție prin decizia din 1 iulie 1997 a Curții Constituționale în măsura în care excludea obligația instanțelor de a statua la fiecare treizeci de zile asupra menținerii detenției provizorii (vezi paragraful 33 mai jos). O astfel de decizie dată în cadrul unui control *a posteriori* al Curții Constituționale având efecte *erga omnes* și o aplicare imediată și obligatorie pentru toate autoritățile, Curtea consideră că această dispoziție legală nu ar putea nici ea să fie considerată a constitui baza legală a detenției în cauză, în absența unei decizii judiciare de menținere a acestei măsuri după expirarea duratei prevăzute de ordonanța procurorului (vezi paragrafele 27 - 31 mai jos). Guvernul nu a susținut nici el aceasta.

49. Curtea reamintește că a s-a pronunțat în cauza *Ječius* sus menționată că practica ce consta în menținerea unei persoane în detenție nu pornind de la o bază legală specifică, ci pentru că nu există reguli precise care să reglementeze situația deținutului, ceea ce permite să fie privată o persoană de libertate pe o perioadă nelimitată fără autorizație judiciară, este incompatibilă cu principiile securității juridice și de protecție contra arbitrarului, care constituie element fundamentale atât ale Convenției cât și a Statului de drept. Pe de altă parte, unicul motiv pentru care cauza a fost transmisă tribunalului nu conferea nici o bază « legală » continuării detenției provizorii în lumina articolului 5 § 1 din Convenție (*Ječius* sus menționată, §§ 62-63).

50. Curtea observă că în speță, în mod similar, guvernul nu a putut demonstra care era temeiul legal de menținere a reclamanților în stare de arest preventiv între 18 ianuarie 2001, după trimiterea lor în judecată și expirarea ordonanței procurorului de punere în detenție, și 1 februarie 2001. Pornind de aici, ea apreciază că detenția reclamanților în perioada susmenționată nu s-a bazat pe nici o decizie internă valabilă și nici pe vreo altă bază « legală » în sensul articolului 5 § 1 din Convenție.

Pornind de aici, a existat o încălcare a acestei dispoziții.

II. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA PRETINSĂ A ARTICOLULUI 5 § 3 DIN CONVENȚIE

51. Reclamanții susțin că procurorul care i-a adus în stare de arest preventiv la 19 decembrie 2000 nu ar putea fi considerat un « magistrat » și, că în dreptul român, controlul de către un « magistrat » al legalității și a temeiului aceste măsuri nu era automat. Ei invocă în acest sens articolul 5 § 3 din Convenție, cu următorul cuprins:

« Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1.lit c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere. »

52. Curtea reamintește că s-a pronunțat deja că procurorul în dreptul român nu este un « magistrat » abilitat prin lege să exercite funcții judiciare, în sensul articolului sus menționat (*Pantea împotriva României*, nr. 33343/96, §§ 236-239, 3 iunie 2003). Ea reiterează apoi nu numai că controlul judiciar al detenției trebuie să aibă loc rapid, ci trebuie să fie automat (*Aquilina împotriva Maltei* [GC], nr. 25642/94, § 49, CEDO 1999-III și *Niedbala împotriva Poloniei*, nr. 27915/95, § 50, 4 iulie 2000), și observă că în dreptul român acest control nu era automat la epoca faptelor, ci depindea de introducerea de către acuzat a unei întâmpinări contra ordonanței procurorului de dispunere a măsurii de arestare preventivă, ceea ce reclamanții au făcut în speță.

53. Curtea observă că în speță judecătoria Cluj-Napoca a examinat la 22 decembrie 2000 legalitatea și temeiul punerii reclamanților în stare de arest preventiv, anume la trei zile după arestarea lor, ceea ce corespunde termenului « de îndată » prevăzut de articolul sus menționat, așa cum este interpretat de jurisprudența Curții (vezi, printre altele, *Brogan și alții împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 29 noiembrie 1988, seria A nr. 145-B, pag. 33-34, § 62 și, mai recent, *Ayaz și alții împotriva Turciei* (dec.), nr. 11804/02, 27 mai 2004; *a contrario*, *Niedbala*, sus menționată, § 55). Ea observă că tribunalul în cauză avea puterea de a controla caracterul regulamentar al punerii în detenție și existența unor motive plauzibile de a bănui că interesații comiseseră o infracțiune, și de a ordona, în caz contrar, eliberarea acestora.

54. Curtea observă că, dacă ea a conchis asupra încălcării articolului 5 § 3 din Convenție în cauzele în care, în lipsa unui control automat, reclamanții nu au fost aduși

« de îndată » în fața unui « magistrat », în sensul articolului susmenționat (*Aquilina și Niedbala*, sus menționate, și *Sabeur Ben Ali împotriva Maltei*, nr. 35892/97, 29 iunie 2000), ea nu a examinat o cauză în care, ca în speță, deși sistemul legal respectiv nu prevedea un control automat, caracterul regulamentar și temeiul punerii în stare de arest preventiv au fost totuși examinate « de îndată » de un « magistrat » abilitat să exercite funcții judiciare, la cererea reclamantilor. Pe de altă parte, Curtea subliniază că dispozițiile legale pertinente din CPP au fost modificate în 2003, judecătorul fiind de atunci exclusiv competent pentru punerea în stare de arest preventiv a unei persoane (vezi paragraful 26 mai jos).

55. Desigur, la epoca faptelor, legislația română nu prevedea controlul automat de către un « magistrat », în sensul articolului sus menționat, a punerii în stare de arest preventiv a unui acuzat. Acestea fiind spuse, Curtea observă că, la trei zile după arestarea lor, reclamantii au fost traduși în fața unui magistrat abilitat prin lege să exercite funcții judiciare, care a examinat caracterul regulamentar și temeiul punerii lor în stare de arest preventiv.

56. Ținând seama de circumstanțele specifice ale speței, capătul de cerere al reclamantilor este evident nefundat și trebuie respins cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

57. Reclamanții se plâng că au suferit o atingere a dreptului lor la respectarea domiciliului prin percheziția domiciliului lor la 19 decembrie 2000 și invocă în acest sens articolul 8 din Convenție, care are următorul cuprins:

« Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora. »

A. Cu privire la admisibilitate

58. Guvernul susține că reclamanții nu au epuizat căile de recurs interne legat de acest capăt de cerere, fiindcă ei nu au contestat legalitatea percheziției în mod succesiv în fața procurorului șef al parchetului, a procurorului ierarhic superior și a tribunalului competent, conform articolului 278 din CPP, așa cum este interpretat de decizia Curții Constituționale nr. 486 din 2 decembrie 1997. El citează câteva exemple de decizii ale Curții Supreme de Justiție datând din 2002 și mai ales din 2003, care au declarat admisibile recursuri înaintate în fața acestei instanțe contra unor ordonanțe emise de procurori.

59. Reclamanții susțin că calea de recurs întemeiată pe articolul 278 din CPP nu ar fi putut duce decât la imposibilitatea parchetului de a utiliza, într-o altă procedură penală decât cea împotriva lor pentru ultraj, probele obținute ca urmare a percheziției, nici o

reparare a prejudiciului material și moral suferit nefiind posibilă pe baza recursului sus menționat. Pe de altă parte, ei consideră că guvernul nu a dovedit caracterul eficace în practică al acestei căi de recurs. Cu acest titlu, ei observă că guvernul nu a prezentat nici un exemplu de decizie a unui procuror șef de parchet care, după ce a autorizat percheziția și arestarea celor interesați, să fi admis o plângere care contesta legalitatea percheziției în cauză, și citează o decizie a Curții Supreme de Justiție (nr. 574/2001) care a respins ca inadmisibilă contestația în fața instanței de judecată în temeiul articolului 278 din CPP, sub motiv că nu exista nici o dispoziție legală de autorizare a unui astfel de recurs. În sfârșit, reclamanții mai subliniază că acel capăt de cerere bazat pe articolul 8 din Convenție nu se limitează la a contesta legalitatea în dreptul intern a percheziției, ci se referă de asemenea la absența unor garanții suficiente în dreptul intern contra unei atingeri arbitrare aduse dreptului lor la respectarea propriului domiciliu.

60. Fiind vorba de caracterul efectiv al recursului prevăzut de articolul 278 din CPP, Curtea reamintește că a judecat deja că recursul prevăzut de decizia Curții Constituționale din 2 decembrie 1997 referitor la articolul sus menționat nu era efectiv (*Rupa împotriva României* (dec.), nr. 58478/00, §§ 88-90, 14 decembrie 2004 și *Forum Maritime SA*, sus menționate, § 107) și nu vede nici un motiv de a ajunge la o altă concluzie în speță, deciziile tribunalelor interne indicate de guvern fiind atât posterioare faptelor pertinente cât și contrazise de decizia citată de reclamanți, care datează din epoca faptelor. Mai ales, Curtea observă că acest capăt de cerere al reclamanților se referă nu numai la conformitatea percheziției în cauză cu dispozițiile interne, dar mai ales la absența în dreptul intern, la epoca faptelor, a unor garanții suficiente, în sensul articolului 8 din Convenție, relativ la ingerința suferită în dreptul lor la respectarea propriului domiciliu. Or, recursul întemeiat pe articolul 278 din CPP nu ar putea fi interpretat ca constituind o

soluție efectivă în acest sens (vezi, *mutatis mutandis*, *Slavgorodski împotriva Estoniei* (dec.), nr. 37043/97, CEDO 1999-II).

61. Pornind de aici, Curtea consideră că se cuvine să se respingă excepția ridicată de guvern.

62. Deși guvernul nu a mai ridicat altă excepție preliminară, Curtea apreciază ca necesar să se analizeze, în cadrul examinării competenței sale, chestiunea aplicabilității *ratione personae* a articolului 8 din Convenție la capătul de cerere în cauză, fiind vorba de al treilea reclamant (vezi, *mutatis mutandis*, *Blečić împotriva Croației*, nr. 59532/00, §§ 67-69, CEDO 2006-...). Cu acest titlu, Curtea subliniază că, dacă al treilea reclamant era prezent în casa bunicilor săi la momentul percheziției, rezultă din dosar că el nu avea domiciliul în această casă, ci la o altă adresă din același oraș, și că partea reclamantă nu a prezentat elemente care să o aducă la concluzia că existau legături suficiente și continue pentru ca această casă să constituie « domiciliul » acestuia, în sensul articolului 8 din Convenție (vezi paragrafele 11 și 20 *in fine*, mai jos ; *a contrario*, printre alții, *Prokopovitch împotriva Rusiei*, nr. 58255/00, §§ 36-39, CEDO 2004-XI (extrase)).

63. Pornind de aici, Curtea consideră că al treilea reclamant nu ar putea să se pretindă « victimă », în sensul articolului 34 din Convenție, a unei atingeri a dreptului său asupra propriului domiciliu din cauza percheziției în cauză. În ceea ce îl privește, acest capăt de cerere este incompatibil *ratione personae* cu dispozițiile Convenției în sensul articolului 35 § 3, și trebuie respins conform articolului 35 § 4 din Convenție.

64. Pe de altă parte, Curtea constată că, fiind vorba de primii doi reclamanți, acest capăt de cerere nu este în mod evident nefondat în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Ea subliniază în plus că acesta nu se lovește de nici un alt motiv de inadmisibilitate. Se cuvine deci să fie declarat admisibil.

B. Pe fond

1. Tezele părților

65. Guvernul susține că percheziția în cauză avea o bază legală, anume articolele 96, 100-101 și 104 din CPP. Adaugă că condițiile legate de autorizarea percheziției de un procuror, de consimțământul în scris al reclamanților și de prezența martorilor asistenți nu se referă decât la ipoteza în care percheziția este efectuată de organele însărcinate cu ancheta penală, dar în speță percheziția a fost efectuată de procuror însuși. Guvernul consideră că dispozițiile legale sus menționate sunt accesibile și previzibile, asigurând o protecție adecvată contra atingerilor arbitrare aduse de autorități drepturilor garantate de articolul 8 § 1 din Convenție. El apreciază că în speță ingerința în cauză era necesară într-o societate democratică în scopul de a preveni infracțiunile și de a se asigura apărarea ordinii publice, și că era și proporțională cu acest scop, dat fiind că existau bănuieli legate de comiterea delictului de trafic de influență.

66. Primii doi reclamanți contestă că percheziția efectuată în prezența unui procuror nu trebuie să respecte condițiile susmenționate din CPP, despre care ei apreciază că se aplică oricărei autorități ce procedează la o percheziție. Ei susțin că autorizarea scrisă prealabilă a procurorului permite să se verifice dacă condițiile prevăzute de CPP au fost respectate și să se conteste percheziția. Ei consideră mai ales că dispozițiile pertinente din CPP, în vigoare la epoca faptelor, nu ar putea fi considerate ca « lege », în sensul articolului 8 din Convenție, în măsura în care ele nu prevedeau garanții suficiente pentru a îndeplini condiția de previzibilitate. Numai două condiții erau prevăzute de CPP pentru a realiza o percheziție, anume prezența a doi martori asistenți și desfășurarea sa pe timpul zilei, ceea ce nu ar putea fi suficient contra unei atingeri arbitrare, cu atât mai mult că guvernul

apreciază că percheziția efectuată de un procuror nici măcar nu ar trebui să respecte toate condițiile sus menționate. Procurorul, reprezentant al puterii executive, putea să ordone o percheziție în orice moment și în orice ipoteză. Mai mult, folosirea în speță a forțelor speciale de intervenție cu cagule pentru a intra cu forța în casa unde se aflau un minor și două persoane în vârstă a fost disproporționată și contrarie articolului 8.

2. *Aprecierea Curții*

67. Curtea reamintește că a considerat că o percheziție efectuată la domiciliul unei persoane fizice, care era în același timp și sediul birourilor unei societăți controlate de aceasta, constituie o ingerință în dreptul la respectarea domiciliului (*Chappell împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 30 martie 1989, seria A nr. 152-A, p. 26, § 63). Ea constată că guvernul nu contestă că a existat o ingerință în drepturile primilor doi reclamânți, garantate în baza paragrafului 1 din articolul 8 din Convenție prin percheziția casei lor la 19 decembrie 2000. O astfel de ingerință încalcă articolul 8, cu excepția cazului când îndeplinește condițiile din paragraful 2.

68. Se cuvine să reamintim în acest sens că expresia « prevăzută de lege », în sensul articolului 8 § 2 din Convenție, înseamnă că măsura incriminată trebuie să aibă o bază legală în dreptul intern, și că legea în cauză trebuie să fie accesibilă persoanei afectate – care, în plus, trebuie să poată să prevadă consecințele pentru ea – și să fie compatibilă cu preeminența dreptului (*Camenzind împotriva Elveției*, hotărârea din 16 decembrie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VIII, p. 2892, § 37). Fiind vorba de bază legală a ingerinței în cauză, Curtea observă că părțile au păreri opuse asupra conformității cu dispozițiile pertinente din CPP a percheziției în cauză (vezi paragrafele 21 à 24 și 65-66 mai jos), care a fost efectuată de un procuror în lipsa unui mandat și a martorilor asistenți. Dacă reiese din lectura dispozițiilor CPP în materie că percheziția în cauză nu era contrarie dreptului intern, mai trebuie, pentru ca ingerința în cauză să nu implice încălcarea

articolului 8, ca aceste dispoziții legale să prevadă suficiente garanții pentru a se evita ca organele să poată să ia măsuri arbitrare care să aducă atingere dreptului reclamanților la respectarea domiciliului lor (vezi, *mutatis mutandis*, *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2), nr. 71525/01, § 65, 26 aprilie 2007, și paragrafele 71-74 mai jos).

69. Alături de guvern, Curtea admite că percheziția în cauză urmărea scopul legitim al apărării ordinii și prevenirii infracțiunilor penale.

70. Conform jurisprudenței constante a Curții, noțiunea de « necesitate » implică o ingerință fondată pe o nevoie socială imperioasă și mai ales proporțională cu scopul urmărit; pentru a se pronunța asupra « necesității » unei ingerințe « într-o societate democratică », Curtea ține seama de marja de apreciere lăsată Statelor contractante (*Smirnov împotriva Rusiei*, nr. 71362/01, § 43, 7 iunie 2007). Totodată, această marjă de apreciere este însoțită de un control european, în cadrul căruia Curtea trebuie să se asigure că legislația și practica în materie oferă indivizilor garanții adecvate și suficiente contra abuzurilor. În special, ea trebuie să-și dubleze vigilența când, ca în speța de față, dreptul intern permitea efectuarea unei percheziții domiciliare de către organele de urmărire fără mandat judiciar: protecția indivizilor contra atingerilor arbitrare ale puterii publice reclamă o încadrare legală și o limitare din cele mai stricte a unor astfel de puteri. Curtea examinează, pe de altă parte, circumstanțele particulare ale fiecărei cauze spre a determina dacă, *in concreto*, ingerința în litigiu a fost proporțională cu scopul urmărit (vezi, *mutatis mutandis*, *Camenzind*, sus menționată, pp. 2893-2894, §§ 44-45).

71. În speță, Curtea constată că percheziția a fost efectuată în dimineața de 19 decembrie 2000 de procurorul F.M., care inițiasse în aceeași zi o anchetă penală legat de prima reclamantă. Dacă într-un domeniu cum este lupta contra traficului de influență, autoritățile pot aprecia necesar să se recurgă la unele măsuri, cum sunt vizitele la

domiciliu și confiscările, pentru a stabili proba materială a delictelor și a urmări după caz autorii, mai trebuie și ca legislația și practica în materie să ofere garanții adecvate și suficiente contra abuzurilor (vezi, *mutatis mutandis*, *Miailhe împotriva Franței* (nr. 1), hotărârea din 25 februarie 1993, seria A nr. 256-C, pp. 89-90, § 37).

72. Or în cazul de față nu se petreceau astfel. La epoca faptelor – Curtea nu este chemată să se pronunțe asupra reformelor legislative din 2003 și 2006 care vizează la o mai bună protejare a indivizilor (paragraful 25 de mai sus) – procurorii dispuneau de puteri foarte ample, având mai ales competența de a aprecia singuri oportunitatea, numărul, durata și amploarea perchezițiilor și confiscărilor. Conform dreptului intern în vigoare la epoca faptelor, procurorul a decis în speță să procedeze la percheziția domiciliară și a efectuat-o fără a beneficia de un mandat, și cu atât mai puțin de un mandat judiciar. Unicul document scris ce preciza în mod succint scopul percheziției și motivele ce l-au condus pe procuror să o efectueze a fost procesul verbal de percheziție redactat la finalul vizitei la domiciliu. Curtea observă că a fost vorba de o atingere grave a dreptului primilor doi reclamânți la respectarea domiciliului lor, lăsată la discreția procurorului care, după cum ea a statuat deja, în calitate de magistrat din ministerul public, nu îndeplinea cerința independenței față de executiv (vezi, printre altele, *Dumitru Popescu*, menționată mai sus, § 71).

73. Pe de altă parte, dacă în absența mandatului judiciar prealabil percheziția în cauză nu a fost supusă nici unui control *a priori*, Curtea observă că la epoca faptelor primii doi reclamânți nu beneficiau nici de o cale de recurs efectivă pentru a determina controlul *a posteriori*, de către un judecător, al legalității și temeiului percheziției în cauză (vezi paragraful 60 mai sus; *a contrario*, *Keslassy împotriva Franței* (dec.), nr. 51578/99, CEDO 2002-I și *Smirnov*, menționate mai sus, § 45). Ca urmare, fiind efectuată în absența unui mandat și, după cum reiese din procesul verbal, a martorilor asistenți, percheziția

efectuată de procuror nu a respectat garanțiile minime pe care dispozițiile legale le impuneau autorităților însărcinate cu ancheta penală și nu a fost supusă nici controlului autorităților judiciare (vezi paragrafele 22-23 mai sus; *a contrario*, *Sanchez Carrete împotriva Spaniei* (dec.), nr. 71745/01, 28 ianuarie 2003).

74. Ținând seama de dispozițiile legale relaxate și lacunare care reglementau percheziția domiciliară la epoca faptelor, și mai ales de puterile foarte ample ale procurorului în materie, Curtea consideră că primii doi reclamânți nu s-au bucurat de gradul minim de protecție contra arbitrarului avut în vedere de articolul 8 din Convenție.

Pornind de aici, a existat o încălcare a acestei dispoziții.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

75. În termenii articolului 41 din Convenție,

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. »

A. Daune

76. Reclamânții reclamă 50 000 euro (EUR) cu titlul de daune morale pe care le-ar fi suferit prin faptul condamnării lor penale pentru ultraj ca urmare a unei proceduri inechitabile, ilegalitatea percheziției domiciliare, arbitrarul menținerii lor în detenție între 18 ianuarie și 1 februarie 2001 și campania de presă în care au fost implicați.

77. Guvernul se opune acordării oricărei sume care nu este legată de capetele de cerere invocate mai sus de reclamânți și examinate de Curte. În plus, apreciind că suma cerută este excesivă, consideră că o eventuală constatare a încălcării ar putea constitui o reparație suficientă a prejudiciului pretins.

78. Curtea reamintește că a constatat încălcarea articolului 5 § 1 din Convenție dată fiind absența temeiului « legal » al detenției reclamanților între 18 ianuarie și 1 februarie 2001 și, pentru primii doi reclamanți, încălcarea articolului 8 din Convenție referitor la dreptul la respectarea domiciliului lor. Curtea apreciază că reclamanții au suferit o nedreptate morală indiscutabilă pe care constările încălcării ce apar în prezenta hotărâre nu ar putea să le remedieze suficient. Ținând seama de ansamblul elementelor de care ea dispune și statuând materie de echitate, după cum o cere articolul 41 din Convenție, Curtea alocă pentru prejudiciul morale 3 000 EUR fiecăruia dintre primii doi reclamanți și 2 000 EUR celui de-al treilea reclamant. Pe de altă parte, ea nu constată legătura de cauzalitate între încălcările constatate și prejudiciul moral invocat față de celelalte încălcări pretinse, acestea făcând de altfel obiectul unei alte cereri aflate pe rolul Curții.

B. Costuri și cheltuieli de judecată

79. Reclamanții nu au prezentat nici o cerere de rambursare a costurilor și cheltuielilor suportate în fața instanțelor interne sau în fața Curții.

C. Dobânzile moratorii

80. Curtea consideră că este corespunzător să bazeze procentul de dobânzi moratorii pe de procentul de dobândă, pe facilitatea de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorat cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă în privința capetelor de cerere legate de articolul 5 § 1 cu privire la detenția reclamanților între 18 ianuarie și 1 februarie 2001 și, în privința primilor doi reclamanți, de articolul 8 din Convenție, și inadmisibilă pentru rest;

2. *Hotărăște* că a existat o încălcare a articolului 5 § 1 din Convenție și, în privința primilor doi reclamanți, a articolului 8 din Convenție ;
3. *Hotărăște*
- a) că Statul pârât trebuie să achite, în termen de trei luni începând cu data la care hotărârea va fi devenit definitivă conform articolului 44 § 2 din Convenție, 3 000 EUR (trei mii euro) fiecăruia din primii doi reclamanți și 2 000 EUR (două mii euro) celui de-al treilea reclamant, ca daune morale, plus orice sumă ce s-ar putea datora cu titlu de impozit;
 - b) că sumele în cauză vor fi convertite în moneda Statului pârât la rata de schimb aplicabilă la date plății;
 - c) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de satisfacție echitabilă pentru restul.

Redactată în franceză și apoi comunicată în scris la 1 aprilie 2008 cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 din regulament.

Stanley Naismith

Grefier adjunt

Josep Casadevall

Președinte